

BEROEPSKWALIFICATIEDOSSIER

Hoefsmid

//////////////////////////////////////
BK-0320-2

1. Globaal

1.1 TITEL

Hoefsmid

1.2 DEFINITIE

Het bekappen en beslaan van de voeten of hoeven van paardachtigen volgens hun discipline en noden teneinde de beenstand en de gezondheid van de dieren te garanderen

1.3 SECTOREN

- Andere
Ambachten

1.4 BETROKKEN (ARBEIDSMARKT)ACTOREN

Hoofdindieners

PaardenPunt Vlaanderen

Hoefsmid Didier Rondelez

Hoefsmid Sammy Van der Borght

Hoefsmid Filip Verniest

Hoefsmid Sven Moons

Federale Politie (Federale Politie - Directie Openbare Veiligheid)

Mede-indieners

Dierenarts en eigenaar van dierenkliniek Equisound

1.5 REFERENTIEKADER

Gehanteerde referentiekaders

- Competent-fiche (SERV): A150201 Hoef- en klauwverzorging, 23 juni 2014

Relatie tot het referentiekader

Bijna alle activiteiten uit het beroepskwalificatiedossier van de ‘Hoef-en klauwverzorging’ werden geheel of deels in dit dossier overgenomen, geïntegreerd en verder aangevuld.

De volgende activiteit werd door de arbeidssector zelf toegevoegd: “Leidt het paard van de stal naar de beslagplaats” en “Richt de werkplek/werkplaats (auto, beslagplaats, smidse,...) veilig in” aangezien deze activiteiten volgens hen een essentieel onderdeel vormen van de basiscompetenties van de hoefsmid.

2. Competenties

2.1 OPSOMMING COMPETENTIES

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
1. Leidt het paard van de stal naar de beslagplaats				
• Doet een halster aan			✓	• Basiskennis van wetgeving inzake dierenwelzijn • Kennis van gedrag, hanteren en benaderen van paardachtigen
• Schat de gemoedstoestand van het dier in	✓			
• Begeleidt het paard op een veilige manier			✓	
• Maakt het paard op een correcte manier vast (veiligheidsknoop, paniekslot,...)			✓	

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
2. Merkt aandoeningen op (traditionele hoefletsels, conformatie-afwijkingen,...) en zet het dier vast voor interventie				
• Monstert of longeert het paard (stappen, draven...)			✓	<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van ziektes bij paardachtigen • Basiskennis van anatomie van paardachtigen • Basiskennis van wetgeving inzake dierenwelzijn • Kennis van gedrag, hanteren en benaderen van paardachtigen • Kennis van hoefaandoeningen • Kennis van (aangeboren) afwijkingen van het bewegingsstelsel • Kennis van paardensportdisciplines en bijhorende letsels • Grondige kennis van anatomie van het onderbeen en hoef
• Herkent bepaalde afwijkingen	✓			
• Zorgt dat de handeling voor dier en omstanders veilig verloopt		✓		
3. Bepaalt met de klant het type interventie (traditioneel beslag, bekappen,...) en de voorwaarden ervan				
• Stelt gericht vragen aan de klant over het dier en de toestand van de hoeven	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Kennis van communicatievaardigheden • Kennis van het behandelingsaanbod en mogelijke consequenties • Kennis van kenmerken van metaal en legeringen • Kennis van lastechnieken (halfautomatisch, elektrisch,...) • Grondige kennis van bewerking en smeden van hoefijzers • Grondige kennis van bekaptechnieken • Grondige kennis van beslagtechnieken • Grondige kennis van het aanbod van alternatieve hoefbescherming
• Informeert de klant over de voor- en nadelen van verschillende behandelingen en de prijzen	✓			
• Legt in samenspraak met de klant en/of dierenarts de behandeling vast	✓			
• Stelt tijdschema op met klant	✓			
• Komt afspraken met de klant stipt na	✓			
4. Bekapt paardachtigen volgens de discipline en de noden				

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
<ul style="list-style-type: none"> • Raadpleegt eventueel een dierenarts om de behandeling veilig te laten verlopen (verdoving, kalmering,...) 	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van anatomie van paardachtigen • Basiskennis van wetgeving inzake dierenwelzijn • Kennis van de verschillende gereedschappen en slijptechnieken • Kennis van het bewegingsstelsel en de biomechanica • Kennis van gedrag, hanteren en benaderen van paardachtigen • Kennis van hygiëne-en veiligheidsregels • Grondige kennis van anatomie van het onderbeen en hoof • Grondige kennis van bekaptechnieken
<ul style="list-style-type: none"> • Zorgt dat de behandeling voor dier en omstaanders veilig verloopt 		✓		
<ul style="list-style-type: none"> • Kapt de nieten recht en slaat de nagels los 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Verwijdert eventueel de hoefijzers 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Verwijdert steentjes, mest en modderresten uit de hoeven 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Bekapt en raspt de voet op basis van de beweeglijkheid, de kracht en de morfologie van het dier 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Kiest een klassieke of moderne bevestigingstechniek (lijmen, hoefschoenen,...) 		✓		
<ul style="list-style-type: none"> • Vijlt onderkant en voorzijde van de hoof zo vlak mogelijk 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Gebruikt handgereedschap (rasp, mes, hoefhamer, schraapmes, ...) 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Bekapt naargelang de staat van de hoof (korter, rechter, straal verkleinen, ...) 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Draagt persoonlijke beschermingsmiddelen 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Gaat ergonomisch te werk en kan hiervoor hulpmiddelen inzetten 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Gebruikt de producten (lijmen, harsen, ...) milieubewust 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Evalueert de behandeling 	✓			
5. Beslaat paardachtigen volgens de discipline en de noden (orthopedisch, correctief, therapeutisch)				
<ul style="list-style-type: none"> • Doet eventueel beroep op een dierenarts om de behandeling veilig te laten verlopen (verdoving, kalmering,...) 	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van anatomie van paardachtigen • Basiskennis van wetgeving inzake dierenwelzijn

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
• Zorgt dat de behandeling voor dier en omstaanders veilig verloopt		✓		<ul style="list-style-type: none"> • Kennis van gedrag, hanteren en benaderen van paardachtigen • Kennis van kenmerken van metaal en legeringen • Kennis van lastechnieken (halfautomatisch, elektrisch,...) • Grondige kennis van anatomie van het onderbeen en hoef • Grondige kennis van bewerking en smeden van hoefijzers • Grondige kennis van beslagtechnieken
• Kapt de nieten recht en slaat de nagels los			✓	
• Verwijdert het oude ijzer zonder de hoef te scheuren			✓	
• Bekapt en raspt de voet op basis van de beweeglijkheid, de kracht en de morfologie van het dier			✓	
• Selecteert het hoefijzer (machinaal of handgemaakt) en geeft het vorm op basis van de beweeglijkheid, de kracht en de morfologie van het dier			✓	
• Kiest een klassieke of moderne bevestigingstechniek (nagelen, lijmen, ...)		✓		
• Gebruikt smederijmateriaal en lasgereedschap om verschillende types ijzers te smeden, te vervormen of aan te passen			✓	
• Gebruikt handgereedschap (rasp, mes, hoefhamer, schraapmes, ...)			✓	
• Volgt de veiligheidsrichtlijnen bij het gebruik van gereedschap op	✓			
• Draagt persoonlijke beschermingsmiddelen	✓			
• Gaat ergonomisch te werk en kan hiervoor hulpmiddelen inzetten			✓	
• Gebruikt de producten (lijmen, harsen, laspoeder, ...) milieubewust	✓			
• Evalueert de behandeling	✓			
6. Geeft informatie en advies over het type hoefbeslag, de nabehandeling en de verzorgingsproducten, de behoefte aan consultaties bij de dierenarts				
• Past taalgebruik aan het doelpubliek aan	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Kennis van hoefbehandelingen • Kennis van hoefaandoeningen • Kennis van het
• Geeft de klant advies over de preventie van hoefproblemen (voeding, hygiëne,	✓			

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
stalinrichting, ...)				behandelaanbod en mogelijke consequenties <ul style="list-style-type: none"> • Kennis van kenmerken van metaal en legeringen • Kennis van lastechnieken (halfautomatisch, elektrisch,...) • Grondige kennis van bewerking en smeden van hoefijzers • Grondige kennis van beslagtechnieken
<ul style="list-style-type: none"> • Overlegt met de dierenarts 	✓			
7. Maakt handgesmeden hoefijzers of kiest machinale hoefijzers en past deze aan naar de vorm van de voet				
<ul style="list-style-type: none"> • Selecteert het type vuur (gas, kolen, elektrisch) 		✓		<ul style="list-style-type: none"> • Kennis van het behandelingsaanbod en mogelijke consequenties • Kennis van (aangeboren) afwijkingen van het bewegingsstelsel • Grondige kennis van bewerking en smeden van hoefijzers
<ul style="list-style-type: none"> • Selecteert het type ijzer of legering 		✓		
<ul style="list-style-type: none"> • Bepaalt de afmetingen van de metalen staven 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Verhit de metalen tot de correcte temperatuur 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Kiest en hanteert het gepaste smeedgereedschap om het hoefijzer te smeden of te vervormen 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Volgt de veiligheidsrichtlijnen bij het gebruik van gereedschap op 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Draagt persoonlijke beschermingsmiddelen 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Gebruikt verschillende ambachtelijke smeedtechnieken 			✓	
8. Geeft de technieken van het vak door en bouwt de eigen deskundigheid op				
<ul style="list-style-type: none"> • Volgt stagiairs, ... op bij de uitvoering van de opdrachten en stuurt bij indien nodig 	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Kennis van hygiëne- en veiligheidsregels • Kennis van lastechnieken (halfautomatisch, elektrisch,...) • Grondige kennis van bewerking en smeden van hoefijzers • Grondige kennis van
<ul style="list-style-type: none"> • Volgt ontwikkelingen in het vakgebied op 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Volgt regelmatig bijscholingen 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Gaat respectvol om met dieren, collega's, 	✓			

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
eigenaars,...				bekapttechnieken • Grondige kennis van beslagtechnieken
9. Richt de werkplek/werkplaats (auto, beslagplaats, smidse,...) veilig in				
• Zorgt voor voldoende verlichting	✓			• Basiskennis van wetgeving inzake dierenwelzijn • Kennis van hygiëne- en veiligheidsregels
• Zorgt voor voldoende verluchting	✓			
• Zorgt voor een goede ergonomische inrichting	✓			

2.2 BESCHRIJVING COMPETENTIES ADHV DE DESCRIPTORELEMENTEN

Kennis

- Basiskennis van ziektes bij paardachtigen
- Basiskennis van anatomie van paardachtigen
- Basiskennis van wetgeving inzake dierenwelzijn
- Kennis van communicatievaardigheden
- Kennis van de verschillende gereedschappen en slijptechnieken
- Kennis van het bewegingsstelsel en de biomechanica
- Kennis van hoefbehandelingen

- Kennis van gedrag, hanteren en benaderen van paardachtigen
- Kennis van hoefaandoeningen
- Kennis van het behandelingsaanbod en mogelijke consequenties
- Kennis van kenmerken van metaal en legeringen
- Kennis van hygiëne- en veiligheidsregels
- Kennis van (aangeboren) afwijkingen van het bewegingsstelsel
- Kennis van paardensportdisciplines en bijhorende letsels
- Kennis van lastechnieken (halfautomatisch, elektrisch,...)

- Grondige kennis van anatomie van het onderbeen en hoef
- Grondige kennis van bewerking en smeden van hoefijzers
- Grondige kennis van bekapttechnieken
- Grondige kennis van beslagtechnieken
- Grondige kennis van het aanbod van alternatieve hoefbescherming

Cognitieve vaardigheden

- Het kunnen inschatten van de gemoedstoestand van het dier
- Het kunnen herkennen van bepaalde aandoeningen
- Het kunnen zorgen voor een veilig vastzetten en behandelen van het dier voor omstaanders en het dier zelf
- Het kunnen bepalen van de nodige interventie en de behandelingsmethoden
- Het kunnen ergonomisch handelen
- Het kunnen evalueren van de behandeling
- Het kunnen bepalen van de noodzaak aan een dierenarts
- Het kunnen kiezen van de correcte bekap- en beslagmethoden
- Het kunnen selecteren van het type hoefijzer
- Het kunnen gebruiken van de producten op een milieubewuste manier
- Het kunnen bepalen van de nabehandeling
- Het kunnen adviseren van de klant betreffende de nabehandeling en behoefte aan consultatie bij de dierenarts
- Het kunnen overleggen met een dierenarts
- Het kunnen aanpassen van het taalgebruik aan het doelpubliek
- Het kunnen kiezen van het gepaste smeedgereedschap en de smeedtechnieken
- Het kunnen naleven van de richtlijnen inzake dierenwelzijn en hygiëne- en veiligheidsregels
- Het kunnen opvolgen van ontwikkelingen in het vakgebied
- Schat de gemoedstoestand van het dier in
- Herkent bepaalde afwijkingen
- Stelt gericht vragen aan de klant over het dier en de toestand van de hoeven
- Informeert de klant over de voor- en nadelen van verschillende behandelingen en de prijzen
- Legt in samenspraak met de klant en/of dierenarts de behandeling vast
- Stelt tijdschema op met klant
- Komt afspraken met de klant stipt na
- Raadpleegt eventueel een dierenarts om de behandeling veilig te laten verlopen (verdoving, kalmering,...)
- Draagt persoonlijke beschermingsmiddelen
- Gebruikt de producten (lijmen, harsen, ...) milieubewust
- Evalueert de behandeling
- Doet eventueel beroep op een dierenarts om de behandeling veilig te laten verlopen (verdoving, kalmering,...)
- Volgt de veiligheidsrichtlijnen bij het gebruik van gereedschap op
- Draagt persoonlijke beschermingsmiddelen
- Gebruikt de producten (lijmen, harsen, laspoeder, ...) milieubewust
- Evalueert de behandeling
- Past taalgebruik aan het doelpubliek aan
- Geeft de klant advies over de preventie van hoefproblemen (voeding, hygiëne, stalinrichting, ...)
- Overlegt met de dierenarts
- Volgt de veiligheidsrichtlijnen bij het gebruik van gereedschap op
- Draagt persoonlijke beschermingsmiddelen
- Volgt stagiairs, ... op bij de uitvoering van de opdrachten en stuurt bij indien nodig
- Volgt ontwikkelingen in het vakgebied op
- Volgt regelmatig bijscholingen

- Gaat respectvol om met dieren, collega's, eigenaars,...
- Zorgt voor voldoende verlichting
- Zorgt voor voldoende verluchting
- Zorgt voor een goede ergonomische inrichting

Probleemoplossende vaardigheden

- Het kunnen het (visueel) identificeren van afwijkingen en gebreken aan zowel paardachtige als aan het hoefijzer
- Het kunnen het gepast reageren op vastgestelde problemen met betrekking tot kwaliteit, veiligheid, milieu, proces en ambachtelijke techniek
- Het kunnen bijsturen van de werkopdracht bij onvoorziene omstandigheden
- Het kunnen aanpassen van de eigen werkplanning, rekening houdend met de omstandigheden
- Het kunnen anticiperen op de vraag van de klant/opdrachtgever
- Het kunnen advies inwinnen van een dierenarts of collega indien nodig
- Het kunnen het gepast bijsturen van de behandeling op basis van de analyse van een dierenarts
- Het kunnen het gepast reageren op problematisch paardengedrag
- Zorgt dat de handeling voor dier en omstaanders veilig verloopt
- Zorgt dat de behandeling voor dier en omstaanders veilig verloopt
- Kiest een klassieke of moderne bevestigingstechniek (lijmen, hoefschoenen,...)
- Zorgt dat de behandeling voor dier en omstaanders veilig verloopt
- Kiest een klassieke of moderne bevestigingstechniek (nagelen, lijmen, ...)
- Selecteert het type vuur (gas, kolen, elektrisch)
- Selecteert het type ijzer of legering

Motorische vaardigheden

- Het kunnen het correct en veilig leiden van het dier naar de beslagplaats en het daar vastzetten
- Het kunnen het nauwkeurig toepassen van de correcte beslagtechnieken
- Het kunnen het nauwkeurig toepassen van de correcte smeedtechnieken
- Het kunnen het nauwkeurig toepassen van de correcte bekapttechnieken
- Het kunnen het nauwkeurig toepassen van lastechnieken (halfautomatisch, elektrisch,...)
- Het kunnen het correct en nauwkeurig gebruiken van het materiaal en gereedschap
- Het kunnen het veilig inrichten van de werkplek
- Het kunnen ergonomisch werken
- Doet een halster aan
- Begeleidt het paard op een veilige manier
- Maakt het paard op een correcte manier vast (veiligheidsknoop, paniekslot,...)
- Monstert of longeert het paard (stappen, draven...)
- Kapt de nieten recht en slaat de nagels los
- Verwijdert eventueel de hoefijzers
- Verwijdert steentjes, mest en modderresten uit de hoeven
- Bekapt en raspt de voet op basis van de beweeglijkheid, de kracht en de morfologie van het dier
- Vijlt onderkant en voorzijde van de hoef zo vlak mogelijk

- Gebruikt handgereedschap (rasp, mes, hoefhamer, schraapmes, ...)
- Bekapt naargelang de staat van de hoof (korter, rechter, straal verkleinen, ...)
- Gaat ergonomisch te werk en kan hiervoor hulpmiddelen inzetten
- Kapt de nieten recht en slaat de nagels los
- Verwijdert het oude ijzer zonder de hoof te scheuren
- Bekapt en raspt de voet op basis van de beweeglijkheid, de kracht en de morfologie van het dier
- Selecteert het hoefijzer (machinaal of handgemaakt) en geeft het vorm op basis van de beweeglijkheid, de kracht en de morfologie van het dier
- Gebruikt smederijmateriaal en lasgereedschap om verschillende types ijzers te smeden, te vervormen of aan te passen
- Gebruikt handgereedschap (rasp, mes, hoefhamer, schraapmes, ...)
- Gaat ergonomisch te werk en kan hiervoor hulpmiddelen inzetten
- Bepaalt de afmetingen van de metalen staven
- Verhit de metalen tot de correcte temperatuur
- Kiest en hanteert het gepaste smeedgereedschap om het hoefijzer te smeden of te vervormen
- Gebruikt verschillende ambachtelijke smeedtechnieken

Omgevingscontext

- Het beroep wordt uitgeoefend in een werkplek/werkplaats dat kan variëren van aard en plek (auto, beslagplaats, smidse, manege, ...)
- De opdrachten worden afgebakend in de tijd, wat deadlines met zich meebrengt; resultaatgerichtheid, stressbestendigheid en doorzettingsvermogen zijn belangrijke eigenschappen
- Het beroep kan gevaarlijke situaties inhouden
- Het dragen van een beroepsoutfit (veiligheidsschoenen, beslagschoort, ...) is vereist

Handelingscontext

- De hoefsmid moet respectvol kunnen omgaan met het dier
- De hoefsmid moet zijn gedrag kunnen aanpassen aan het temperament van de paardachtige, diens discipline,...
- De beroepsbeoefenaar moet op constructieve en professionele wijze informatie uitwisselen met klant, collega's en dierenarts
- De hoefsmid moet uiterst nauwkeurig en zeer geconcentreerd te werk gaan
- De beroepsbeoefenaar moet gereedschappen en materialen zorgvuldig en nauwkeurig gebruiken
- De hoefsmid moet kwaliteitsvol en klantgericht handelen in alle omstandigheden
- De hoefsmid moet de veiligheidsvoorschriften respecteren
- De beroepsuitoefening vereist het hanteren van lasten en langdurig rechtstaan. Ergonomisch verantwoord werken is dus verplicht.
- De hoefsmid heeft een brede waaier aan klanten en moet zijn houding en taalgebruik aanpassen aan zijn doelpubliek

Autonomie

Is zelfstandig in

- het uitvoeren van de eigen werkzaamheden (voorbereiden, bewerken, afwerken, en controleren)

Is gebonden aan

- veiligheids- en milieuvoorschriften
- Wetgeving inzake dierenwelzijn
- Deontologie van de sector

Doet beroep op

- Een dierenarts bij afwijkingen of verdoving, kalmering,... van het dier

Verantwoordelijkheid

- Leidt het paard van de stal naar de beslagplaats
- Merkt aandoeningen op (traditionele hoeftletsels, conformatie-afwijkingen,...) en zet het dier vast voor interventie
- Bepaalt met de klant het type interventie (traditioneel beslag, bekappen,...) en de voorwaarden ervan
- Bekapt paardachtigen volgens de discipline en de noden
- Beslaat paardachtigen volgens de discipline en de noden (orthopedisch, correctief, therapeutisch)
- Geeft informatie en advies over het type hoeftbeslag, de nabehandeling en de verzorgingsproducten, de behoefte aan consultaties bij de dierenarts
- Maakt handgesmeden hoefijzers of kiest machinale hoefijzers en past deze aan naar de vorm van de voet
- Geeft de technieken van het vak door en bouwt de eigen deskundigheid op
- Richt de werkplek/werkplaats (auto, beslagplaats, smidse,...) veilig in

2.3 ATTESTEN EN VOORWAARDEN

Wettelijke attesten

Geen

Vereiste attesten

Geen

Instapvoorwaarden

Geen

3. Arbeidsmarktrelevantie / maatschappelijke relevantie

3.1 MAATSCHAPPELIJKE EN CULTURELE RELEVANTIE

Belang vanuit het perspectief van (sport- en) cultuur(educatie) in de vrije tijd en het gezin

3.1.1. Groei en succes Vlaamse paardensector

Vlaanderen is één van de belangrijkste paardenregio's in de wereld. Het volstaat te verwijzen naar de vijf Olympische medailles die in de discipline jumping te Londen behaald werden met bij ons gefokte paarden. De prachtige resultaten van onze jumpingpaarden- en ruiters raken dan ook steeds beter bekend bij het grote publiek. Maar daarnaast boeken eveneens heel wat andere disciplines, organisaties en bedrijven internationale successen waarvan zelfs veel paardenliefhebbers niet altijd op de hoogte zijn.

Denk maar aan de prachtprestaties die België steeds levert op de vierjaarlijkse Wereldruiterspelen waar heel wat bekende en minder bekende hippische sportdisciplines aan bod komen. In 2014 en 2011 veroverde ons kleine landje een vijfde plaats in de totaalranking. Op de laatste editie in 2014 namen er maar liefst 72 landen deel en moesten we enkel het Verenigd Koninkrijk, Nederland, Duitsland en de Verenigde Staten voor ons laten. We dankten dit prachtresultaat aan medailles in de reining en paradressuur en aan knappe prestaties in het menen en de eventing.

De Vlaamse paardenhouderij stapt niet alleen wereldwijd steeds meer op het voorplan. Ook lokaal blijft de sector groeien, zowel op economisch als op sportief en maatschappelijk vlak.

Een in 2008 - in opdracht van de Vlaamse overheid - uitgevoerde studie over het economisch belang van de paardenhouderij bewees dat de paardensector in Vlaanderen een zeer grote economische relevantie heeft. Met 200.000 betrokken personen, 150.000 paarden en meer dan 3.550 fulltime arbeidsequivalenten tewerkgesteld in maar liefst 1.750 bedrijven, realiseerde de sector een toegevoegde waarde van 219 miljoen euro voor de Vlaamse economie. De cijfers met betrekking tot het aantal paarden en het aantal sportbeoefenaars in Vlaanderen, zijn de laatste jaren zo de hoogte in gegaan dat we toch wel met zekerheid kunnen stellen dat de economische relevantie in sterk positieve zin evolueert.

Het aantal paarden in onze regio stijgt voortdurend. In 2008 werd het aantal paarden in Vlaanderen op een 150.000-tal geschat. Dankzij de gegevensbank van de Belgische Confederatie van het Paard weten we dat er momenteel in België meer dan 288.222 paarden geregistreerd zijn, waarvan 201.767 in Vlaanderen (cijfer: januari 2016).

De sector trekt ook meer en meer enthousiastelingen aan. Organisaties zoals de Vlaamse Liga Paardensport en de Landelijke Rijverenigingen tellen elk jaar meer leden. Als we het ledenaantal van VLP bekijken, zien we een stijging van 21.020 leden in 2008 naar 30.151 leden in 2012, 32.856 leden in 2013 en 36.022 leden in 2014. Daar bovenop telt het ledenbestand van de Landelijke Rijverenigingen (de tweede grootste erkende hippische sportfederatie in Vlaanderen), nog eens bijna 14.000 leden.

Bovendien blijft ook het aantal niet aangesloten paardenliefhebbers stijgen en telt Vlaanderen elk jaar meer maneges en pensionstallen.

We merken tenslotte duidelijk dat het paard ook heel wat nieuwe (sociaal-maatschappelijk relevante) sectoren begint te inspireren. Coachingsessies, therapieën, zorgboerderijen, kampen, plattelandsklassen, erfgoedprojecten, teambuildings, toeristische attracties, projecten rond groenbeheer... waarin paarden een hoofdrol spelen, worden steeds talrijker en populairder.

3.1.1. Basisbehoefte voor paardachtigen

"No foot, no horse", luidt een bekend spreekwoord bij paardenliefhebbers. Een goede

hoefverzorging is onontbeerlijk voor het welzijn van elke paardachtige. Wat deze verzorging juist inhoudt, verschilt van dier tot dier. Dit is namelijk afhankelijk van de specifieke lichamelijke kenmerken van het paard, de pony,... en de activiteiten die het uitvoert (sport, recreatie,...). Naast een goede dagelijkse verzorging moeten de hoeven van paardachtigen elke 6 tot 10 weken bekapt of beslagen worden zodat ze kort genoeg blijven en niet beginnen barsten.

Indien dit niet gebeurt, blijven de hoeven gewoon doorgroeien, met alle gevolgen van dien (kreupelheid, verkeerde stand, barsten, pijn,...). Een paard, pony of ezel deze noodzakelijke verzorging onthouden is absoluut onaanvaardbaar.

Twee beroepsgroepen buigen zich over de hoofverzorging van paarden: Hoefsmeden en bekappers. Een hoefsmid gebruikt beslag (ijzers), en een bekapper niet. Hoefbeslag is een noodzakelijk kwaad. Indien een paard geen afwijkende hoefas heeft en geen nood heeft aan ijzers voor bijvoorbeeld het leveren van sportprestaties, hoeft een paard niet beslaan te worden.

3.1.2. Nood aan kwalitatieve hoefsmeden

Het is van het grootste belang dat recreatieve, competitieve en professionele paardenhouders zich laten bijstaan door een onderlegd hoefsmid. Die zal vaststellen waaraan elk paard nood heeft, een tijdschema opmaken en de nodige tips geven voor de dagelijkse hoofverzorging. Recreatie- of weidepaarden moeten vaak enkel bekapt worden. Hiervoor kan men eventueel een bekapper aanspreken die indien nodig overlegt met een hoefsmid en een dierenarts. De meeste paarden hebben echter een deskundig hoefsmid nodig. Sportpaarden vereisen vaak hoefijzers vooraan, of aan alle voeten. Dieren met standproblemen hebben dan mogelijks weer nood aan een aangepast beslag en een uitgebreide verzorging.

Bij twijfel of de hoefsmid langs moet komen, doet men er goed aan om kort op de bal te spelen. Beter een te vroege afspraak dan een langdurige herstelperiode om de hoeven weer op punt te krijgen.

In Vlaanderen bestaan een aantal verschillende erkende opleidingen voor hoefsmeden. Hoewel men voor dit beroep niet verplicht een diploma nodig heeft, is het toch ten zeerste aan te raden om enkel met een goed opgeleide hoefsmid te werken.

Daarnaast kent de sector regelmatig nieuwe ontwikkelingen en is bijscholing zeker geen overbodige luxe.

3.1.3. Opinion Leader

Hoefsmeden zijn een belangrijke bron van informatie over paardenwelzijn, ruitersport, verzorging, recreatie,..., voornamelijk voor klanten en contacten die recreatief met paarden bezig zijn. Als bedrijfsleider worden zij vaak aanzien als specialist en hechten informatiezoekers veel belang aan hun mening en advies. Het is dus erg belangrijk dat hoefsmeden de juiste informatie verspreiden en weten waar ze zelf terecht kunnen met hun vragen. Ze dienen ook het goede voorbeeld te geven.

3.1.4. Communicatiekanaal voor een moeilijk bereikbare groep binnen de paardensector

Een erg grote groep paardenliefhebbers is niet aangesloten bij een hippische organisatie en valt dus moeilijk te traceren. Policy Research kon daarom in haar onderzoek naar de economische waarde van de Vlaamse paardenhouderij (2008) moeilijk inschatten uit hoeveel recreanten deze groep daadwerkelijk bestond.

Omdat ze geen magazines of berichten van clubs of andere hippische verenigingen ontvangen, is het bovendien erg moeilijk om naar deze liefhebbers te communiceren. Er valt nochtans veel belangrijke info te melden (regelgeving, nieuwe recreatieve mogelijkheden,...) en het belang van voorlichting is in de paardensector erg groot (paardenwelzijn, veiligheid,...). De hoefsmid speelt hier ook een belangrijke rol.

3.2. Het economisch belang van de hoefsmederij in België en Vlaanderen

Tijdens het laatste decennium werd het economisch belang van de Belgische en Vlaamse paardenhouderij meermaals onderzocht. Ook de hoefsmederij kwam daarbij uitgebreid aan bod. Hieronder vindt u een chronologisch overzicht van de belangrijkste bevindingen (periode 1999 tot 2012).

3.2.1. 1999 - 2003 | UGent

In 2003 voerde de Universiteit Gent in opdracht van de Belgische Confederatie van het Paard een onderzoek uit naar het economisch belang van de Belgische paardensector. Vanwege de schaarse beschikbare statistieken (NIS, NBB) baseerden de onderzoekers zich ook op documentatie aangeleverd door de sector en zelf uitgevoerde interviews, enquêtes en observaties.

De verzamelde info heeft betrekking op de periode 1999-2003 en, zoals eerder aangehaald, op de volledige Belgische paardensector.

Enkele vaststellingen (België)

- Een hoefsmid behandelde ongeveer 5 tot 6 paarden per dag.
- Hij/zij rekende ongeveer 50 euro per beslag.
- Elk paard werd ongeveer 5 keer per jaar behandeld.
- In de zomenmaanden werkte een hoefsmid ongeveer 6 dagen op 7. Tijdens de wintermaanden lag dit iets lager.
- In totaal waren er in België ongeveer 600 hoefsmeden actief, waarvan 120 in hoofdberoep.
- Bijna elke gemeente beschikte over een hoefsmid.

De toegevoegde waarde van alle hoefsmeden (hoofd- en bijberoep) bedroeg 18,06 miljoen euro.

Tabel 31. Berekening van de output van de hoefsmeden

	1.000 €
INPUT	
120 hoefsmeden in hoofdberoep	774
480 in bijberoep aan 3-4 dagen per week	1.032
Totaal:	1.806
Toegevoegde waarde hoefsmeden:	16.250
OUTPUT per hoefsmid:	64.5
(5 per dag, 6 dagen per week en 10 maanden per jaar)	
120 hoefsmeden in hoofdberoep	7.740
480 in bijberoep aan 3-4 dagen per week	10.320
OUTPUT	18.060

3.2.2. 2007 - 2008 | Vlaamse overheid

In opdracht van de Vlaamse minister-president stelde het bedrijf Policy Research in 2008 een onderzoek voor dat de economische waarde van de paardensector op Vlaams niveau uit de doeken

deed. De resultaten hadden voornamelijk betrekking op het jaar 2007.

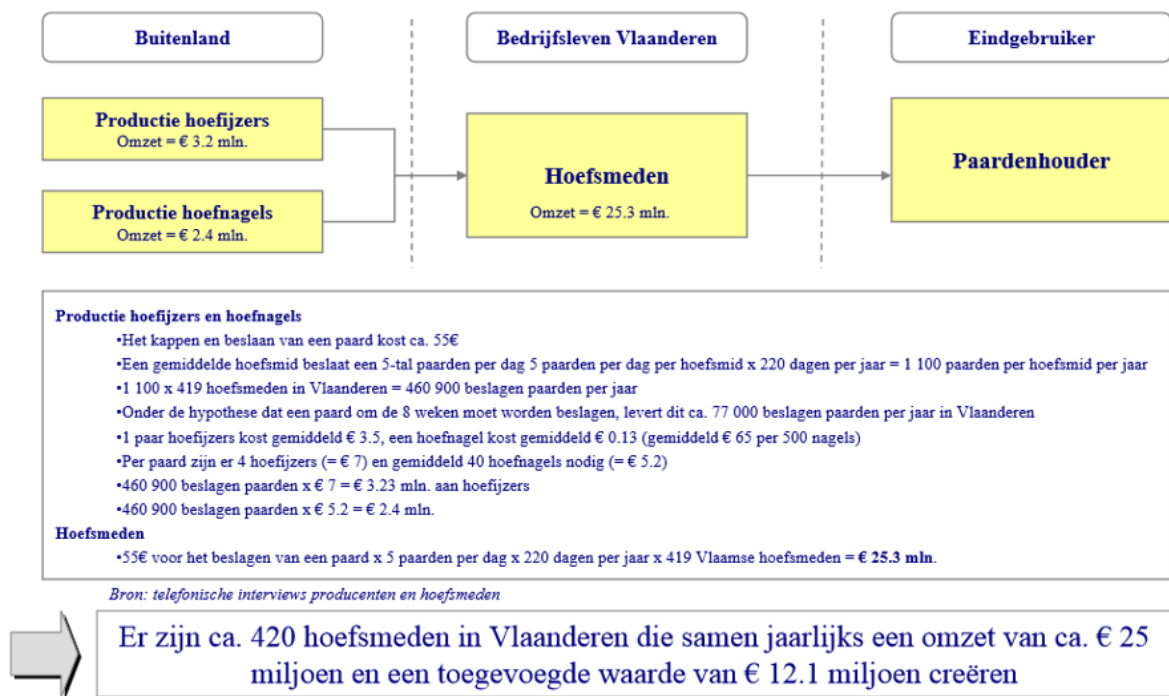
De studie bewees dat de paardensector in Vlaanderen wel degelijk een grote economische relevantie heeft. Met 200.000 betrokken personen, 150.000 paarden en meer dan 3.550 fulltime arbeidsequivalenten tewerkgesteld in maar liefst 1.750 bedrijven, realiseerde de sector een toegevoegde waarde van 219 miljoen euro voor de Vlaamse economie. Ook de hoefsmederij werd onder de loep genomen.

Enkele vaststellingen (Vlaanderen)

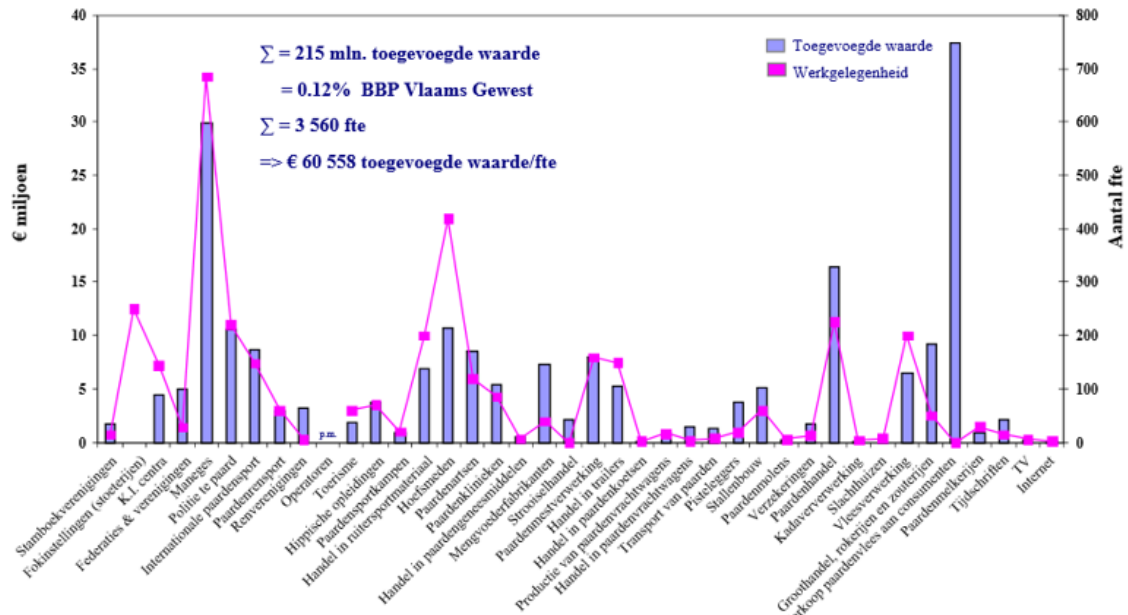
- Vlaanderen telde ongeveer 420 hoefsmeden (Antwerpen: 109 | West-Vlaanderen: 87 | Oost-Vlaanderen: 82 | Vlaams-Brabant: 76 | Limburg: 66)
- Jaarlijks werden er ongeveer 77.000 paarden beslagen in Vlaanderen.
- Het beslagen van een paard kostte ongeveer 55 euro.
- Elk paard werd gemiddeld elke acht weken behandeld.
- De hoefsmeden genereerden jaarlijks een omzet van ongeveer 25,3 miljoen euro.
- Binnen de paardenhouderij was de hoefsmederij, na de manegesector, de deelsector met de grootste werkgelegenheid.

De hoefsmeden stonden jaarlijks garant voor een toegevoegde waarde van 12,1 miljoen euro.

BIJLAGE 13: FINANCIËLE STROMEN HOEFSMEDERIJ

OVERZICHT VAN ALLE SECTOREN IN DE PAARDENHOUDERIJ

1 763 hippische bedrijven genereren een toegevoegde waarde van circa € 215 miljoen met 3 560 fte

4. Samenhang

De hoefsmid heeft meer competenties dan de bekapper. Er is dus sprake van verticale mobiliteit.

